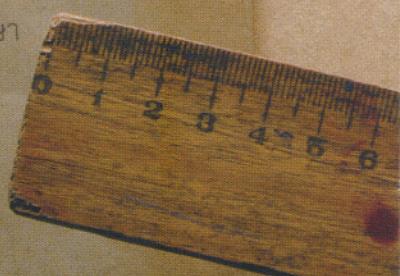

คุณครู ผู้ปักครองและผู้นำเยี่ยมโรงเรียน

โรงเรียนประถมสามวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ระستانมีก้า

ឯកសារសង្គមពីរឿង

ខេត្តបានការណ៍ទុកចិប

គំនួយនៃដែលជាមុខ

អាសន្នូលិនិត្យនៃជាតិ

ឯកសារភាពិជ្ជកម្ម

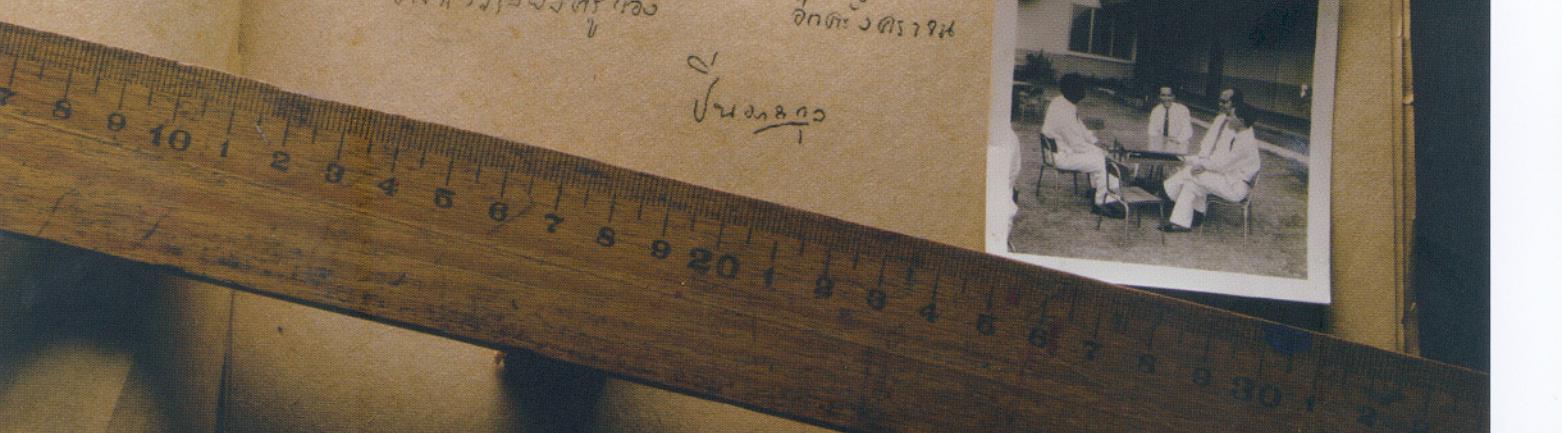
ប៊ូណុនធមិត្តកម្ម

ហើរវិនិច្ឆ័ន់នៃ

ស្រុកការិយាល័យ

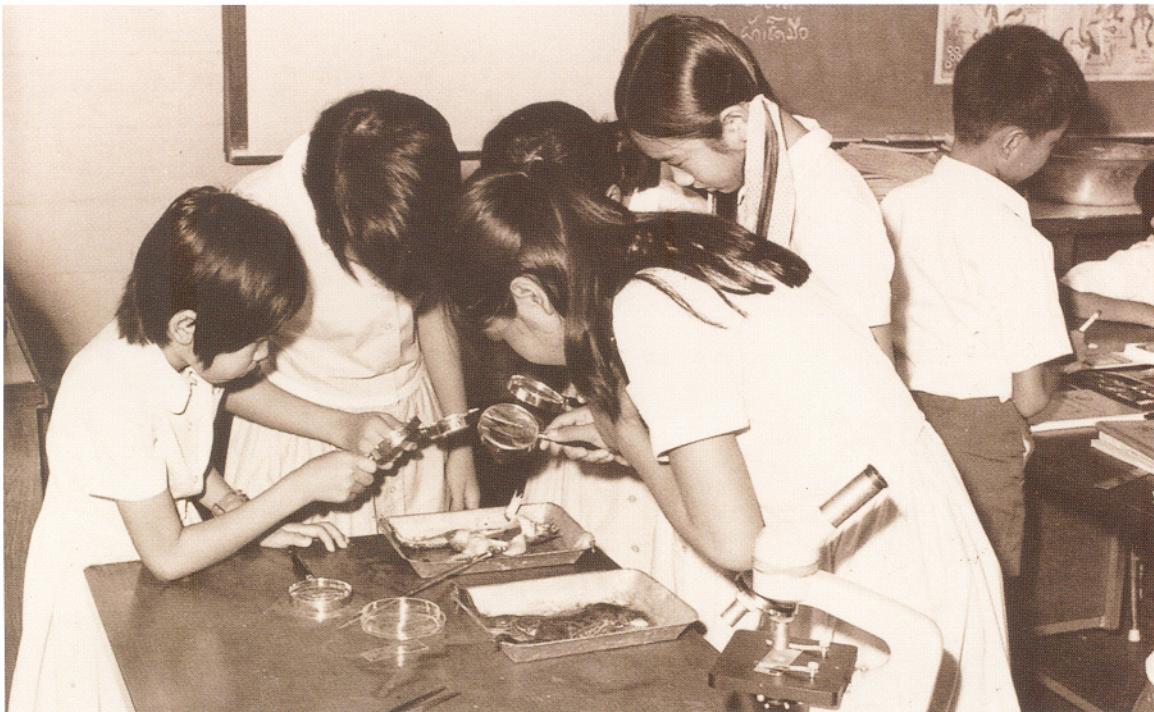
និងការិយាល័យ

ឯកសារ

ค ว า ມ ท ร ง ຈ ა ท ี ย ง හ ლ ី օ օ យ

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรินทร์ ประสงค์สม

เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2548 คณาจารย์และศิษย์เก่า
โรงเรียนประถมสาธิต มีความด้วยที่จะสร้างห้องประวัติ
ของโรงเรียนขึ้นในโอกาสครบรอบ 50 ปี ได้เชิญอาจารย์
รุ่นแรก ๆ ของโรงเรียนประชุมกันเพื่อทำการ
ในการนี้คิดจะทำหนังสือที่ระลึกขึ้น

อาจารย์ประอรเป็นอาจารย์รุ่นแรกคนหนึ่ง
ได้มาร่วมประชุมด้วย พอประชุมเสร็จ
อาจารย์ดาวนิจ รักษพลดे�ช ได้ถือโอกาส
ไปส่งที่บ้าน พร้อมทั้งขอให้ผมเขียนเรื่อง
ราวนอดีตของโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียน
การสอนในสมัยนั้นลงในหนังสือที่ระลึก ที่
จะพิมพ์แจกในวันคล้ายวันสถาปนาโรงเรียน
วันที่ 24 มิถุนายน 2549 ซึ่งเป็นวันครบ
รอบ 50 ปี ในการก่อตั้งโรงเรียนประถมสาธิต
 ผมตอบรับที่จะเขียนให้

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่าโรงเรียนประถมสาธิคันธ์
ปัจจุบันของเดิมແທນจะไม่มีให้เห็นแล้ว เป็น
เพียงอาคาร 2 ชั้นเล็ก ๆ มีนักเรียนเพียง
200 - 300 คน หน้าโรงเรียนเป็นทุ่งนา มี
โรงเลี้ยงวัวของแขกรีดนมขาย วันดีคืนดี
วัวก็ผลอเดินพ่นพ่านเข้ามาในโรงเรียน
ต้องค่อยไถ ด้านข้างก็เป็นทุ่งนาปลูกข้าวได้
มีสะพานไม้เล็ก ๆ ทอดข้ามมาจากถนน
บริเวณโรงเรียนมีริมน้ำสาธิคันธ์ปัจจุบันนี้ก็ยังเป็น
ที่เปลี่ยว ๆ มีทางเดินเล็ก ๆ ออกไปคลอง
แสนแสบได้

บริเวณรอบนอกของโรงเรียนสมัยนั้น ถนน
เพชรบุรียังไม่ได้ตัด มีแต่ต้นไม้ใหญ่ ๆ
มหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ยังไม่เกิด ถนนอโศก
เป็นถนนเดินเท้าไปสันสุดที่คลองแส้นแส้น
โรงพยาบาลศรีกรุง ใกล้ ๆ กับตลาดอโศก
ก็ไม่มีให้เห็นแล้ว ถนนสุขุมวิทก็เป็นถนน
เล็ก ๆ เป็นคลองเสียครึ่งหนึ่ง มีร้านเมล็ด瓜
สายนายเดิชวิ่งอยู่สายเดียวไปสันสุดถาว
นานา ไม่มีศูนย์การค้า ไม่มีโรงแรมใหญ่
ไม่มีธนาคาร ไม่มีสวนสาธารณะ ไม่มีศูนย์-
ประชุมแห่งชาติ ไม่มีรถไฟฟ้าทั้งได้ดิน
บนดินเหมือนปัจจุบันนี้

การศึกษาของประเทศไทยในระยะนั้นอยู่ในระบบที่เรียกว่า การศึกษาแบบ Traditional Education การศึกษาแบบนี้เป็นการสอนแบบเดิมที่เคยสอนกันมาแต่โบราณ คือ ครูเป็นศูนย์กลางการเรียนหรือที่เรียกว่า Teacher Center ครูคิดว่าอะไรเหมาะสมกับเด็ก ก็สอนไป เด็กมีหน้าที่ฟังตามที่ครูสอน จนจำแล้วก็สอนวัดความรู้กัน ครองจำได้ตามที่ครูสอนก็สอนให้ ครองจำไม่ได้ก็ตอกไป เวลาเรียน

เด็กก็นั่งนิ่ง ๆ คอยฟังครู ทำเสียงดังไม่ได้ ถูกทำโทษ ใครผ่านไปแคล้วห้องเรียนแบบไม่ได้ยินเสียงเลย เงียบกริบ แยกของโรงเรียน ชุมว่าโรงเรียนนี้สอนดี เด็กเรียนรู้อย่าง สอนก็ใช้วิธีบรรยาย เจียนบนกระดานดำ ที่เรียกว่า Talk and Chalk Method

ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี อธิการบดี คนแรกของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ท่านผู้นำการศึกษาแบบ Progressive Education โรงเรียนประถมสารัช จึงเป็นโรงเรียน Progressive School ในสมัยนั้น นักศึกษาต้อง ครุโรงเรียนประถมทั่วประเทศไม่เข้าใจว่า การศึกษาแบบก้าวหน้า คืออะไร ทำได้อย่างไร ทางวิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงให้โรงเรียน ประถมสารัชเป็นโรงเรียนปฏิบัติการ (Lab School) เพื่อให้นิสิตที่เรียนที่นี่ได้ไป สังเกตการสอน ได้ฝึกปฏิบัติการสอน และ ได้เป็นสถานที่ซึ่งครุโรงเรียนประถม ทั่วประเทศได้มาดูเป็นตัวอย่างเพื่อนำแนวคิด ไปเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในโรงเรียนของตน

หลักการของ Progressive Education มี ว่า การศึกษา คือ ชีวิต (Education is Life) การสอนในโรงเรียนประถมสารัชจึงนำเอา หลักการนี้มาแปลงเป็นการปฏิบัติ การศึกษา คือ ชีวิต หมายความว่าครานใดที่มีชีวิตอยู่ ก็ ต้องศึกษาร่วมไป การศึกษาที่เรียนจากครู เมื่อ จบจากโรงเรียนไปแล้ว ไม่มีครุตามไปสอน ผู้เรียนก็จะไม่รู้วิธีที่จะหาความรู้ได้

การสอนที่โรงเรียนประถมสารัช จึง เปลี่ยนแปลงไปเน้นวิธีการหาความรู้ เมื่อันที่กล่าวกันว่า ถ้าให้ปลาเด็กไปไม่กี่วัน ปลาก็หมด ไม่มีอะไรรับประทาน ถ้าสอน วิธีหาปลาให้เด็ก ก็จะมีปลาไปรับประทานไป ตลอดชีวิต

ดังนั้นการสอนก็ไม่นเน้นจากที่ได้จากครูผู้สอน ครูเป็นเพียงกำหนดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน นักเรียนเรียนรู้ได้จากหลายทาง เช่น การ ค้นคว้า การสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจ การลงมือทำการทดลอง การบันทึก การทำ รายงาน การฟังวิทยากร การปรึกษา หารือกัน การอภิปราย การศึกษาอกสตานที่ ฯลฯ หรือที่เรียกว่าเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียน หรือ Child Centered

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ได้จาก

Learning by Experience

Learning by Doing

Learning by Problem Solving

การสอนยุคนี้จะเป็นการพาไปดูกระต่าย ไปดูไก่กอกไข่ ไปดูคลาด ไปดูบ้านเรือนต่าง ๆ นอกโรงเรียน ไปดูการทำอาหารที่โรงครัว ไปดูการทำงานของเจ้าน้ำที่ประจำเขตต่าง ๆ ฯลฯ เชิญบุคคลอาชีพต่าง ๆ มาบรรยาย เชิญพ่อแม่มาเล่าให้ฟังถึงชีวิตในบ้าน เล่าถึง ความรักที่พ่อแม่มีต่อลูก เชิญคนขายอาหาร มาเล่าถึงการทำอาหารให้ฟัง เชิญคนทำสวน

มาเล่าถึงการปลูกต้นไม้ สังเกตลมฟ้าอากาศในแต่ละวัน จดบันทึกไว้ ฯลฯ เป็นการเรียนแบบ Learning by Experience

ได้ให้นักเรียนทดลองปลูกตัว เสียงสตอร์ เล่นบทบาทสมมุติในห้องเรียน สมมุติให้คนนั้นเป็นพ่อ คนนี้เป็นแม่ คนนี้เป็นลูก เวลาไม่แยกมาหาก้าวแม่จะทำการต้อนรับอย่างไร สนทนากันอย่างไร ให้คนที่เป็นลูกทำให้ดูหน้าห้องเรียน ก็เป็นการเรียนแบบ Learning by Doing

บางครั้งก็ตั้งคำถามให้เด็กช่วยกันคิดว่า ทำอย่างไร ห้องเรียนของเรารidgeจะสะอาด นักเรียนต่างก็ช่วยกันคิด แล้วเสนอออกมานั้นทีก็ไว้ในแผนภูมิ และทดลองปฏิบัติตามนั้นดูว่าจะทำให้สะอาดดีจริงหรือไม่ เรียกได้ว่าเป็นการเรียนแบบ Learning by Problem Solving

การเรียนแบบนี้เป็นการเรียนที่สนุกสนาน มีกิจกรรมหลากหลาย เด็กได้ใช้ความคิด เด็กได้พูด เด็กได้ฟัง ได้แก้ปัญหา เกิดการเรียนรู้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก เป็นทางให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางภาษา ทางสมอง ทางอารมณ์ ทางสังคม ดีกว่าแบบเดิม เพราะเป็นการเรียนแบบ Active Learning ซึ่งแต่เดิมเป็นการเรียนแบบ Passive Learning คือเด็กอยู่เฉย ๆ อยู่ฟังครูอ่าน เรียน ๆ ดูก็ดี เด็กเรียนร้อยดี ไม่วุ่นวาย ครูก็สบาย

แต่แบบที่โรงเรียนสาธิตสอน ครูเห็น้อย ต้องเตรียมการสอน ต้องเตรียมอุปกรณ์ ต้องวางแผน เด็กไม่อยู่นิ่ง ทำงาน เคลื่อนไหวไปมา ดูเหมือนวุ่นวาย แต่ได้ประโยชน์

ห้องเรียนที่ประсимสาธิต เป็นห้องกว้าง เด็กเคลื่อนไหวไปมาได้สะดวกมีนักเรียนเพียง 25 คน ทำกิจกรรมอะไรก็ได้สะดวก ครูก็ดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ข้างหลังห้องเรียน ทุกห้องจะมีห้องเล็ก ๆ ไว้สังเกตพฤติกรรมของเด็ก การสอนของครู นิสิตนักศึกษา ครูจากโรงเรียนอื่นจะมาสังเกตการเรียน การสอนก็ดูจากห้องนี้ ผ่านกระจกที่มองได้ทางเดียว ไม่รบกวนการเรียนการสอน

เด็กเป็นรูปเหลี่ยมต่าง ๆ เด็กช่วยกันยกมาต่อ กันได้เป็นกลุ่ม เป็นแควก็ได้ แล้วแต่การจัดกิจกรรม ส่วนมากจะให้เรียนเป็นกลุ่ม เด็กจะได้มีทักษะทางสังคมเข้ากับคนได้ดี ที่เรียกว่า Social Skill ผลดีเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้าและผู้ร่วมมือในกลุ่ม ไม่ส่งเสริมแต่คนเก่ง ๆ เป็นหัวหน้า ทุกคนเรียนรู้การเป็นผู้นำและผู้ตาม ทุกคนรับรู้บทบาทของตนเองไม่มีการปิดแข็งปิดขาดกัน

เมื่อให้เด็กทำอะไรออกมานามาวาครูปัดไทย แต่งเรื่อง ทำรายงาน ก็ให้อ่านมาติดไว้ที่บอร์ดข้างห้องให้ทุกคนดู ไม่ยกย่องแต่เด็กที่ทำดี ๆ เพราะเป็นการเรียนที่เน้นให้เด็กได้แสดงออกและยึดหลักที่ว่า Respect for Individual คือ เคารพในความเป็นตนของ

ของแต่ละบุคคล ทุกคนมีค่า มีความหมาย
ในสังคมทุกคนเหมือนกันเท่าเทียมกัน

ตอนเช้าทุกเช้า ทุกคนจะหมุนเวียนกัน
นำเรื่องมาเล่าให้เพื่อน ๆ พึ่งหน้าชั้นเรียน
สนุกบ้าง ไม่สนุกบ้าง แต่ทุกคนที่ได้ความรู้
แปลกแตกต่างจากที่ตนเคยพูดมา บางทีครู
ก็เล่านิทาน เล่าเหตุการณ์จากหนังสือพิมพ์
ที่เหมาะสมกับเด็กให้ฟัง เพื่อจะนำไปใช้
ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ทบทวน
หัวข้ออบรมที่หน้าเสาธงให้ฟัง ทั้งหมดนี้
เป็นการกระทำที่เรียกว่า Sharing ซึ่งเป็น
รากฐานของประชาธิปไตย ในสังคม
ประชาธิปไตยทุกคนต้องมีการให้ชื่งกัน
และกัน ไม่ใช่แต่จะเอาข้างเดียว แบ่งปัน
ประสบการณ์ ความคิด ความรู้ ให้กำลังใจ
แก่กันและกัน ทำอะไรก็ต้องร่วมมือกัน ต้อง
มีส่วนร่วมที่เรียกว่า Participation ซึ่งเป็น¹
รากฐานของสังคมประชาธิปไตย ทุกคน
ร่วมมือกันคิดร่วมมือกันทำ

นอกจากนี้จะมีการ Planning ทุกเช้าว่า
วันนี้เราจะเรียนอะไรกันบ้าง เตรียมอะไร
มากันบ้าง เวลา ก่อนจะเลิกเรียนก็จะมีการ
สรุปการเรียนว่า วันนี้ได้เรียนอะไรมา มีการ
บ้านอะไรบ้าง การทำเช่นนี้ทุกวันเป็นการ
เพาะนิสัยให้เด็กมีการวางแผน และประเมิน
ผลงานทุกวัน จะติดไปจนถึงเมื่อเป็นผู้ใหญ่
วัยทำงาน

การเรียนก็ไม่จำเป็นต้องเก่ง เพราะเรา
ถือว่าทุกคนมีความแตกต่างกันในเรื่องการ
เรียน ทุกคนอาจจะแตกต่างกันในเรื่อง The

Way of Learning คือ วิธีเรียนของคน
แตกต่างกัน บางคนเรียนจากการฟัง บางคน
จากการอ่าน บางคนต้องอธิบายจากการ
กระทำ จากการคิดทบทวน เป็นต้น นอกจาก
นี้เด็กยังมีความแตกต่างกันในเรื่อง The Rate
of Learning คือ อัตราความเร็วในการ
เรียนแตกต่างกัน เปรียบเสมือนการเดิน
บางคนก้าวยาว บางคนก้าวสั้น บางคน
เดินเร็ว บางคนเดินช้า ถ้ากำหนดให้เด็ก
เดินจากหน้าห้องไปที่ประตูโรงเรียน บางคน
อาจไปถึงเร็ว บางคนอาจไปถึงช้าหน่อย แต่
อย่างไรก็ตามก็ถึงเหมือนกันภายในเวลาที่
กำหนด

เราจึงไม่เน้นที่ 1, 2, 3...แต่เน้นการร่วมมือ
กัน การมีส่วนร่วมในการเรียน การทำงาน

การสอนส่วนใหญ่เน้นหลักที่ว่า Whole is
better than Part ส่วนรวมย่อมดีกว่าส่วนย่อย
ทำให้การเรียนง่าย มีความหมาย สามารถ
นำไปใช้ประโยชน์ได้ดีกว่า

ดังนั้น จึงจัดเนื้อหาการเรียนออกเป็นหน่วย
(Unit) เช่น หน่วยการเรียน เรื่อง ห้องเรียน
ของเราก็เรียนได้ทุกวิชา

- วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความกว้าง
ความยาวของห้องเรียน กระดานดำ
รูปร่างของโต๊ะ จำนวนนักเรียนที่มาเรียน
ชายหญิงในแต่ละวัน การทำสถิติ
- เรียนวิทยาศาสตร์ จากการบันทึก
อุณหภูมิของห้อง สังเกตการเจริญ
เติบโตของต้นไม้ที่ทดลองปลูกไว้ในห้อง
- สังคมศึกษาที่ได้แก่ สามารถเขียนชื่อ
เพื่อนที่อยู่ด้วยกันได้ รู้จักทักษะ การ

ช่วยเหลือกันในการทำความสะอาดห้องเรียน

- เรียนศิลปะ โดยการช่วยกันตกแต่งห้องให้สวยงาม การปฏิบัติตามกฎ กติกาของห้องเรียน

โดยขั้นมาหน่อยอาจเรียนหน่วยเรื่องโรงเรียนของเราน้ำหนักของเรารูปแบบของเรา การจ่ายตลาด การคมนาคม ฯลฯ นำเอาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ฯลฯ มาบูรณาการเข้าด้วยกันทำให้การเรียนมีความหมายสนุกที่จะเรียนได้ประโยชน์คุ้มค่า ฝึกให้เด็กมองอะไรเป็นระบบ

ในการเรียนภาษาไทยก็ยังคง Whole is better than Part. เมื่อนักเรียนชั้นเล็ก ๆ ก็จะให้เด็กไปดูสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก แล้วกลับมาสนทนาระบุเรื่องต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ ครูช่วยสรุปเป็นเรื่องราว แล้วเขียนออกมายังเป็นแผนภูมิ เรียกว่า แผนภูมิประสบการณ์ (Experience Chart) กรุและเด็กอ่านไปด้วยกัน โดยที่ยังไม่ต้องคำนึงถึงอักษรระพัญชณะ วรรณยุกต์ที่หลัง ซึ่งเป็นหลักไวยากรณ์ของภาษา ความสำคัญของภาษาคือ การสื่อความหมาย ถ้าบุฟันฐานแบบนี้เด็กจะรักการอ่าน การเขียน เพราะอ่านได้ทันที และเขียนได้ตาม Word Form ต่อไปเด็กจะสังเกตรายละเอียดของคำได้ตามวุฒิภาวะของเด็กที่หลังของ

เรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสมัยนี้นักเขียนก็เขียนได้อีกมาก เกรงว่าเนื้อที่ในหนังสืออาจจะไม่เพียงพอ และ

ความทรงจำก็จะลดลงตามอายุขัย

ทุกวันนี้ครูบาอาจารย์ที่สอนในยุคนี้ ปลด gele ยกันไปเก็บอนุมัติแล้ว ก็จะจะอยู่บ้านอ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์ ไปตามเรื่อง Kong จะได้ข่าวคราวของลูกศิษย์ที่เคยสอนบางคนว่าไปเป็นรัฐมนตรี บางคนเป็นนายอินการใหญ่ บางคนเป็นแพทย์ที่มีชื่อเสียงเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เป็นนักจัดรายการผู้กำกับภาพยนตร์ เป็นนักธุรกิจดัง เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นนักหนังสือพิมพ์ เป็นเจ้าของสำนักพิมพ์ เป็นนายสนามมวย เป็นนายพลทหาร เป็นนายตำรวจใหญ่ ฯลฯ ก็คงจะแอบดีใจเงิน ๆ ที่ลูกศิษย์ที่เคยสอนสั่งได้รับความสำเร็จในชีวิต และสิ่งที่สอนไปคงจะมีส่วนแทรกอยู่ในความสำเร็จนั้น ๆ ของลูกศิษย์ด้วยไม่มากก็น้อย

ท่านศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี อธิการบดีคนแรกของวิทยาลัยวิชาการศึกษา กล่าวไว้ว่า “ครู กือ ทหารเอกของชาติ” คงจะเป็นความจริงอยู่ถ้าหากขาดทหารเอกเสียแล้ว ครารเล่าจะมาสร้างคนให้มากบ้านป้องเมืองเอาไว้ จะพอมีครรจ์ได้ว่า เมื่อประมาณ 50 ปีที่แล้ว มีทหารเอกหมู่หนึ่งที่ได้มำทำภารที่โรงเรียนประถมสามชั้นฯ แห่งนี้ ตอนนั้นลูกศิษย์ทั้งหลายที่กล่าววันนั้น ยังเป็นเพียงเด็กเล็ก ๆ อุ่น เก็บครรจ์ศตวรรษแล้วถ้าไม่เขียนบันทึกไว้ก็คงนานเกินพอก็จะนึกถึงได้

วันที่มีคุณค่าอันควรแก่ความทรงจำ

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พญา ไวรักษ์สัตว์ เมษายน 2549

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินร้านจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์ของโรงเรียนในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน

คุณยายชุนกี ศิลาทอง
มอบทุน 'ชุนกี ศิลาทอง'

โรงเรียนประถมสามัคคิทฯ แข็งว่า จะจัดงาน 50 ปี ในเดือนมิถุนายน นี้ และจะจัดทำห้องประวัติของโรงเรียน ขอให้เขียนเกี่ยวกับโรงเรียนให้ด้วย

ปีที่ 50 ของโรงเรียนได้พัฒนาไปมาก อาคารเดียว ๆ กลายเป็นอาคารสูงใหญ่ สร่าวيان้ำเล็ก ๆ ขยายเป็นสระขนาดใหญ่ มีอาคารเดิมพื้นที่ไปหมด

รำลึกถึงสมัยท่านรองศาสตราจารย์ไฟแรง ตัณฑิกุล เป็นอาจารย์ใหญ่ (สมัยนั้นไม่มีตำแหน่งผู้อำนวยการ) ท่านอาจารย์ใหญ่ได้เคยขอตั้งงบประมาณเพื่อซื้อที่ดินว่างด้านหน้าโรงเรียน (ปัจจุบันเป็นที่จอดรถของเอกชน) เจ้าของที่เสนอขายให้ในราคาการาражวละ 3,000 บาท และที่ดินว่างทางด้านข้างโรงเรียน (ในสมัยนั้นพวกราเจ้าของที่ดินด้านหน้าโรงเรียน) เจ้าของที่เสนอขายในราคาการาражวละ 4,000 บาท ท่านอาจารย์ใหญ่ได้เสนอขอตั้งงบประมาณโดยให้เหตุผลว่า ต้องการให้โรงเรียนสามัคคิ เป็นโรงเรียนด้วยอย่าง และการทดลองการสอน โดย

ให้มีจำนวนห้องเรียนเพียงห้องละ 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนห้องละ 25 คน ไม่ต้องการให้ขยายโรงเรียน จึงมีเนื้อที่จำกัด ขยายไม่ได้ถึงแม้นโดยบายปัจจุบันจำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนจะเพิ่มขึ้นอีกกี่เท่า ก็คงต้องขยายออกไปในแนวตั้งเท่านั้น

คนแก่ชอบระลึกถึงเรื่องเก่า ๆ มาเยี่ยมโรงเรียนครั้งนี้ สัญลักษณ์โรงเรียนที่สะกดด้วยประตุโคง 3 วง หน้าอาคารตึก 1 (ตึกอำนวยการซึ่งรื้อไปบางส่วนแล้ว) หวานนึกถึงภาพในปี 2506 วันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชทานปริญญาบัตรที่ มงคล หลังเสริฐพิธีฯ แล้วได้เสด็จมาทรงพระสุธารสชา ณ โรงเรียนประถมสามัคคิ เป็นเวลาใกล้พelson ค่ำแล้ว เป็นพระมหากรุณาธิคุณ และเป็นเกียรติเป็นครั้งแรกของโรงเรียนประถมสามัคคิ เป็นที่ยิ่ง พวกราแต่งเครื่องแบบปกติขาวทั้งชายหญิง เข้าแคล่เตรียมรับเสด็จหน้าโรงเรียนด้วยความปิติยินดีล้วนหน้า และมีวงอังกะลุงผู้แสดงตัวน้อย ๆ ของโรงเรียนบรรเลงรับเสด็จทันทีที่รถพระที่นั่งมาถึง ทั้งสองพระองค์ได้

ประทับและทรงลงพระปรมาภิไธยในสมุดเยี่ยม
ณ ห้องรับแขกของโรงเรียน (เด่าเพียงย่อ ๆ
ทางโรงเรียนมีภาพบันทึกไว้แล้ว)

นอกจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
แล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนีใน
พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ก็ได้เคยเสด็จ
มาทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน และ
การแสดงของนักเรียนหลายครั้ง และได้ทรง
ลงพระปรมาภิไธยในสมุดเยี่ยม ณ ห้อง
รับแขกนี้เช่นกัน

เพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ เพื่อเป็น
เกียรติประวัติของโรงเรียน และเพื่อให้
บุคลากรในวันข้างหน้าได้ทราบ จึงเห็นสมควร
ที่ทางโรงเรียนจะได้นำสิ่งของบรรดา มีที่เคย
อยู่ในห้องรับแขกนี้ไปเก็บรักษาไว้ในห้อง
ประวัติของโรงเรียนด้วยซึ่งได้แก่

- พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จ
พระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเคยประดิษฐานไว้
ทางด้านซ้ายมือของห้องรับแขก

- พระบรมฉายาลักษณ์ของพระนางเจ้า-
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งเสด็จใน
งานศิลปหัตถกรรมของโรงเรียน
- พระบรมฉายาลักษณ์ ของสมเด็จพระ-
นางเจ้าฯ พระบรมราชินี ใน
รัชกาลที่ 7
- โต๊ะรับแขก เก้าอี้บุพนังสีเขียว โต๊ะพื้น
สีขาวนวล เจาะช่องไวสำหรับเขียนบุหรี่
รูปถัมภ์โนบราวน์ต่างประเทศ (เก่าแก่)
- โต๊ะชุดลงนามในสมุดเยี่ยม
- ภาพคุณยายชุนกี ศิลาทอง ผู้ปักครอง
นักเรียนที่มีอุปการคุณให้ทุนการศึกษาแก่
นักเรียนเรียนดีแต่ขาดแคลน ให้ชื่อทุน
ว่า “ทุนชุนกี ศิลาทอง” มีคณะกรรมการ
ดำเนินงาน และรายงานการใช้ทุนให้
ท่านเจ้าของทุนและรายงาน MSCA เพื่อ
ทราบปีละครั้ง
- ให้จำลองแสดงบริเวณพื้นที่และตัวอาคาร
โรงเรียนประถมสามัคคิ (เดิมตั้งอยู่ใน
ห้องรับแขก ต่อมาย้ายไปไว้ที่ข้างบันได
ทางขึ้นชั้น 2 และย้ายขึ้นไปไว้บนชั้น 2
ตามลำดับ)

ตัวแทนนักเรียนเด็กเล็ก - ป. 4 เยี่ยมชมห้องทำงานของท่านอธิการ (ดร. สาโรช บัวศรี)

รศ. ไฟเราะ ดัณจิกุล สังเกตการณ์นักเรียนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประธานนักเรียน

วันเลือกตั้งประธานนักเรียน

h

l

l

n

d

จดหมายจากอาจารย์ประจำชั้นเด็กเล็ก(คุณแรก)

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์จวีวรรณ ปัญญาสุข พ.ศ. 2549

โรงเรียนประถมสาธิต ปราสาณมิตร เริ่มเปิดเรียนเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2499 (สมัยนั้น วันที่ 24 มิถุนายน เป็นวันชาติ เป็นวันหยุดราชการ) โรงเรียนนี้มีประวัติความเป็นมาที่น่าภาคภูมิใจ ประการแรก คือเป็นโรงเรียนสาธิตแห่งแรกของประเทศไทย การเลือกสรรสตานที่ดัง ตลอดจนอาคารสถานที่ วัดดุ ครุภัณฑ์ ล้วนผ่านการกลั่นกรองพิจารณาจากบรรดาคนวิชาการทั้งหลายภายใต้การริเริ่มน้ำร่องของ ฯพณฯ ม.ล. ปืนมาลาคุณ ปลัดกระทรวง และรักษาการอธิบดีกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ขณะนั้น ทั้งนี้เพื่อใช้โรงเรียนสาธิตเป็นสถานที่สำหรับนิสิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้มีโอกาสได้พบประสบการณ์ตรงจากเด็กวัยประถม ได้สังเกตพฤติกรรมเด็ก สาธิตการเรียนการสอน ทดลอง ฝึกสอน ค้นคว้า วิจัยระบบ โรงเรียนประถมที่สมบูรณ์แบบที่สุดอย่างไม่เคยมีมาก่อน

ปีการศึกษาแรก 2499 โรงเรียนเปิดสอนชั้นป. 4, ป. 3, ป. 2, ป. 1 และเด็กเล็ก จำนวน

นักเรียนชั้นละ 25 คน ห้องเรียนโปรดังมีหน้าต่างเปิดกว้าง โถะ เก้าอี้ กระดานดำไว้หน้าชั้น หลังชั้น สูงต่ำ พอเหมาะสมกับเด็กแต่ละวัยนักเรียนส่วนมากมีภูมิลำเนาใกล้โรงเรียน โรงเรียนตั้งอยู่กลางนา มีถนนเข้าโรงเรียนถนนเดียว ด้านข้างมีสะพานไม้ทอดยาวจากทางเดินสู่ประตูด้านข้างของโรงเรียน

เชื่อว่า นักเรียนของเรามีวัยเด็กที่เป็นสุขร่าเริงสดใส พุ่งใจไฟแรง อ่อนหวาน ใช้คำแทนซื่อ เรียกซื่อตนเองและเพื่อนว่า คุณ พม ฉัน มีจิตใจอ่อนโยน เอื้อเพื่อเพื่อแผ่ แบ่งปันแต่ไม่ค่อยรักษาของ เครื่องใช้ส่วนตัว หมวดหายเป็นประจำ ขาดนำห่วงมาคืน มีซื่อดีดอยู่ยังไม่ยอมรับว่าเป็นของตนเอง ป้าหนนม (สนม ล้มสุต) บ่นบรรดาอาจารย์ประจำชั้นเป็นประจำว่า ไม่อบรมสั่งสอนลูกศิษย์ให้รักสมบัติข้าวของของตนเองบ้างเลย

เมื่อประชานาธิบดี จอห์น เอฟ เคนเนดี ถึงแก่อสัญกรรม นักเรียนทุกชั้นเรียนสะเทือนใจ

เคร้าเสียใจกันมาก ปืนนั้นครูประจำชั้น ป. 2 ได้รับรวมจดหมายที่นักเรียน ป. 2 ทุกคน เขียนแสดงความเสียใจ อาลัย ส่งไปสถานทูต อเมริกัน ครรได้อ่านแล้วรู้สึกดีนั้นดัน นำค่าไฟล เป็นจดหมายที่เขียนด้วยความรู้สึกจากใจ ดวงน้อย ที่ใส่ชื่อ บริสุทธิ์ เหตุการณ์ผ่านมา หลายสิบปีครู่ก็ยังไม่ลืม

อีกครั้งหนึ่ง คือ เหตุ “วาตภัยแผลม ตะลุมพุก” ครูประจำชั้น ป. 7 ขณะนั้น ใน ชั้นเรียนมีนักเรียนประมาณ 35 คน ทุกคน ตกใจ เสียใจ สงสารผู้ประสบภัยกันมากที่สุด อย่างช่วยเหลือ ง่ายที่สุดที่ทำได้ขณะนั้น คือ การบริจาคเงิน กับบริจาคกันอย่างเต็มใจ ไม่เสียดาย ไม่เฉพาะค่าขนมประจำวัน แต่ เทหั้งกระเบื้องมาให้เลย จนครูต้องขอให้ ไปคุยกับคุณพ่อ คุณแม่ ก่อนที่จะรับเงิน บริจาคนั้น ทั้งที่ทุกคนมีชีวิตที่สุขสนาย แต่ เห็นใจ สงสารคนตกทุกข์ได้ยาก แสดงถึง หัวใจที่อ่อนโยนของเด็ก ๆ เป็นอย่างมาก

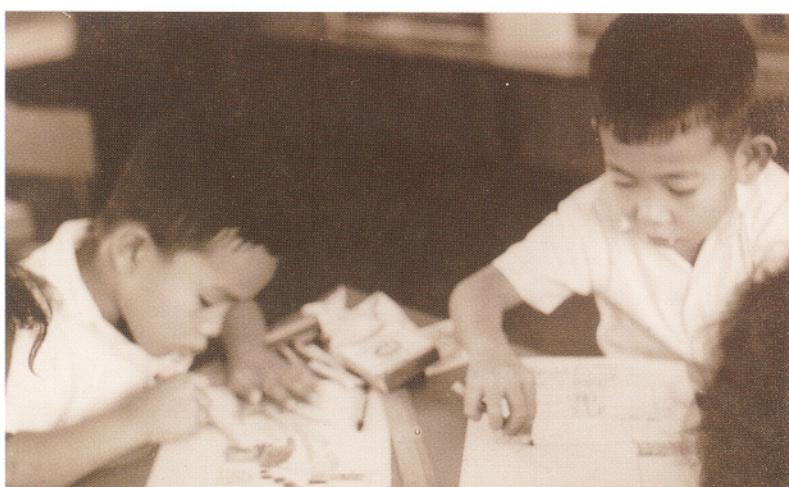
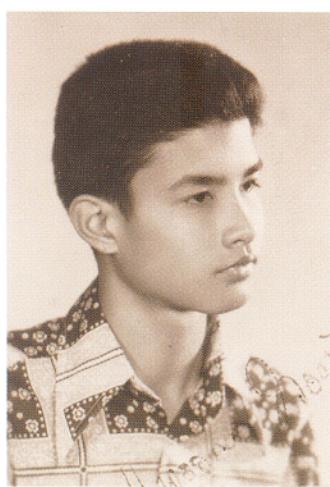
ศิษย์เก่าประถมสาธิต มีความผูกพันกับ โรงเรียน เมื่อครั้งครูเป็นอาจารย์ประจำชั้น ป. 7 เพิ่งมีนักเรียนสำเร็จการศึกษาไปเรียน ต่อโรงเรียนใหม่ พอกลับวันใหม่ครู ศิษย์เก่า ชวนกันมาโรงเรียนเพื่อไหว้ครูเก่า ครู ประทับใจจริง ๆ ชื่นชมน้ำใจลูกศิษย์ผู้ให้พร ตนเอง ด้วยการทำความดีของด้วยจิตใจ การทำดี คือ การให้พรตนเองจริง ๆ นั่ ะ ขอบอกให้ !!

24 มิถุนายน 2549 ประถมสาธิต ก่อตั้ง มาถึง 50 ปีแล้ว นักเรียนด้วน้อย ๆ หน้าใส ใจซื่อ มือไม่สะอาด (เพราะชอบเล็บดำ) ยัง เป็นภาพที่ครูมองเห็นชัดอยู่ในความทรงจำ ครั้งนั้นเพียงได้มาเรียน ศึกษา ฝึกฝน ทันควา หาความรู้ จนสามารถเดินโดยเป็นผู้ใหญ่ ผู้ใด ที่มีคุณภาพ เป็นพลเมืองดี วนนี้คงไม่มีคร โน “บังอาจ” สอนศิษย์ของเราได้อีก แต่ ครูขอฝากข้อคิดกับศิษย์ที่これから (จริง ๆ ถ้าต้องการคำอธิบายก็ทางตามได้) ให้มอง ตนเอง รู้จักตนเอง และพัฒนาตนเองจน สามารถมีสติ รู้ตื่น เบิกบาน อยู่เสมอ

ຮ່າ ລົກ ຄື່ງ ປະຕມສາ ອິຕ

ໂດຍ ຄູນຫລຸງສ່ອງແສງ ເມນສວຣຣັກ ມີນາຄມ 2549

ดิฉันเริ่มรับราชการที่ โรงเรียนประถมสาธิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เมื่อ
พ.ศ. 2501 และทำงานที่นั้นถึง พ.ศ. 2515

14 ปีที่โรงเรียนประถมสาธิต เป็นช่วงเวลา
ที่ทำงานแล้วมีความสุขยิ่ง เด็ก ๆ น่ารัก และ
เด็ก ก็คือ เด็ก จะรักจะชอบหรือไม่ชอบอะไร
เขาก็แสดงออกโดยเปิดเผย ไม่ซับซ้อนให้
ต้องคิดเช่น....

“เด็กคนหนึ่ง ยังผูกเชือกรองเท้าไม่เป็น.... ครู
จึงช่วยทำให้ในวันแรกที่อยู่ด้วยกัน (เด็ก ๆ
ต้องอดทนรองเท้าก่อนเข้าห้องเรียน) ขณะนั้น
ผูกเชือกรองเท้าให้เขา และครูคิดว่าจะต้อง
สอนให้เขาทำเองนั้น (วันแรกเรียน ครูยัง
ไม่มีโอกาสสอน) เขาเอามือดबศรีษะครูเรา ๆ
พร้อมกับพูดว่า “ครู ครู ครูเหมือนแม่กิต
เลย” เขาอบคุณครูด้วยท่าทางและแววตา
บังจำได้ติดหูติดตาจนบัดนี้

เด็กคนนี้ คงเคยได้รับคำชม เวลาทำอะไร
ดี ๆ จากคุณแม่ และคุณแม่คงจะตอบศรีษะ

เขาเบา ๆ เพื่อชันเชย เขาจึงทำเหมือนที่
คุณแม่เคยทำกับเขา

เด็กประถม 1 คนหนึ่ง บ้านอยู่ใกล้โรงเรียน
ดิฉันเคยไปบ้านเขาตามคำชวนบ้านน่ารักมาก
เช้าวันหนึ่งเขาถือดอกไม้มา 1 ดอก ยืนให้
ครู พร้อมกับบอกว่า “อาจารย์ช้า แพร่เอา
ดอกไม้มานำฝากค่ะ” ตาเขายาวนิส Jae ที่เดียว
ครูชื่นใจ !

หลายลินปีต่องมา เด็กคนนั้นกำลังทำ
คุณประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองอย่างใหญ่หลวง
เขาชอบสะสมผ้าไทย สนใจศึกษาวัฒนธรรม
ไทย อาร์มหลักของเขามี คุณบดีใน
มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของรัฐ ดิฉันได้
เห็นเขาตามที่ต่าง ๆ และในโทรศัพท์ครั้ง
ครูคนนี้รู้สึกชื่นใจ!!!!”

เมื่อทำงานกับเด็ก ๆ ก็ให้นึกอิจชาเด็กฟรังว่า
ช่างมีหนังสือนิทานภาพสวย ๆ ตัวหนังสือ
โต ๆ ให้อ่านไม่หาดไม่ไหว เด็กไทยช่าง
ขาดแคลนไปเสียหมด (สมัย พ.ศ. 2501)

มีหนังสือนิทานน้อยเหลือเกิน ดิฉันจึงซื้อหนังสือนิทานฝรั่ง แล้วแปลเป็นภาษาไทย เล่าเรื่องประกอบภาพพิมพ์เป็นคำ ๆ ให้อ่านง่าย แบ่งทับภาษาอังกฤษ ทำลายเล่มแล้ว ให้นักเรียนยืมไปอ่านที่บ้านได้ เด็ก ๆ ยินดีปรีดิ กระตือรือร้นกับหนังสือใหม่ เวลาเข้าห้องหนังสือมาหาครู เพื่อขอยืมนั้น แวดล้อมเขา ท่าทางของเขามาทำให้ครูคนนี้เกิดกำลังใจมหาศาล ที่จะทำอะไร “ดี ๆ” ให้เขาต่อไปอีก

ปัจจุบันหนังสือเด็กมีมากมาย แต่เด็ก ๆ ในต่างจังหวัดก็ยังคงขาดโอกาสได้สัมผัสนหนังสือสำหรับเด็กเหมือนเดิม หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนก็คงต้องช่วยเหลือกันต่อไป

เห็นสิ่งอื่นใดในความทรงจำที่ประทับใจดิฉัน ก cioè ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน เราคุ้นเคยกันมาก โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ ร่วมมือร่วมใจจากผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่น ถนน

เข้าโรงเรียนayerมาก หรือกิจการอื่น เพื่อเด็ก ๆ ที่รักของเรา จนเกือบจะเป็นประเพณีของโรงเรียนไปแล้ว เรียกว่า “ร่วมด้วยช่วยกัน”

ดิฉันจากโรงเรียนประถมสาริค เพาะติดตามสามีซึ่งปรับราชการต่างจังหวัด จากไปแล้วถึง 34 ปี ปัจจุบัน โรงเรียนพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปหมด แต่ภาพความหลังของดิฉันยังสดใสอยู่เสมอ เด็ก ๆ ที่เคยอยู่ร่วมห้องเรียนกันเปลี่ยนแปลง ชนิดที่พบกันก็จำกันแทบไม่ได้ ทุกคนต่างก็ดำเนินอาชีพไปตามความสามารถและครรลองของชีวิตด้วยบุญ-กรรมที่สะสมกันมา

“ประถมสาริค” ซึ่งเป็นหนึ่งในโรงเรียนที่เคยเป็นแม่แบบ เป็นตัวอย่างให้ครู ๆ หั้งหulary มาสังเกตการเรียนการสอน เพื่อไปพัฒนาการศึกษาต่อไปนั้น ก็คงจะดำรงคุณภาพที่ดี เช่นนี้ต่อไปอีกนานแสนนาน.....

คณาจารย์และนายนายกสมาคมผู้ปักธงและครุฯ ประชุมร่วมกับผู้ปักธง

นักเรียน เรียนเก่งได้รับเกียรติบัตร

รุ่นพี่พนรุ่นนอง (คุณชัยรัก ชัชกุล ศิษย์เก่ารุ่น 1 เด้าประสบการณ์การทำงานให้รุ่นนองฟัง)

รำลึกถึงพระคุณท่านอาจารย์ไฟเราะ

โดย พศ. ดร. อันนา กานบงกช

เมื่อนึกถึงท่านอาจารย์ไฟเราะ
ฉันนึกถึงความดีงามและพระคุณของท่านมากมายหลายด้าน
วันนี้เพิ่งนึกได้อีกอย่างว่า
ท่านมีคำพูดที่ไฟเราะสมกับชื่อของท่านจริง ๆ
ไม่ว่ากับลูกน้องหรือลูกศิษย์
ไม่เคยพูดหรือการกระทำที่ไม่สุภาพเลย
ท่านเป็นผู้ที่มีความรักให้กับคนรอบข้างและมีจิตเมตตาเสมอ

ฉันรู้จักรองเรียนประณมสาธิต เมื่อ 34 ปีที่ผ่านมา
ฉันจุ่งหลานมากอพบท่านอาจารย์ใหญ่
ฉันมาในเครื่องแบบนิสิตพร้อมกับเรียนท่านว่า
“หนูอยากให้หลานมาเข้าเรียนที่นี่”
“หลานของหนูไม่เคยเข้าเรียนอนุบาลเลยแต่หนูสอนเขาเอง”
“หนูขอความกรุณาจากท่านอาจารย์ใหญ่ช่วยพิจารณาด้วย”
หลังจากท่านถามอายุของหลาน
ท่านกล่าวว่า “หลานของหนูอายุเกินกว่าเกณฑ์รับสมัคร”
ขณะนั้นรู้สึกใจฟ่อและผิดหวังทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตั้งความหวังไว้นัก
ท่านพูดว่า “วันขันทร์หนูพาหลานมาสอบนะ”
“ให้สอบเข้า ป. 1 ดูซิว่าพอจะเรียนได้ไหม”
พร้อมกันนั้นก็แนะนำให้ดูแลและกดขันการเรียนของหลาน
ฉันทราบข้อมูลคุณท่านทั้งกายและใจ
ความรู้สึกในขณะนั้นชาบชี้งสุดพรมนา
ท่านให้ความเมตตาฉันโดยที่ไม่เคยรู้จักหัวอนปลายเท้า!
โดยที่ฉันเป็นเพียงนิสิตเล็ก ๆ คนหนึ่งเท่านั้น
ท่านทำให้รู้สึกว่าโลกนี้ช่างสวยงามและน่าอยู่จริง ๆ

สามปีต่อมา.....

ฉันมาพบท่านอาจารย์ไฟเราะอีกครั้ง
เพื่อขอสมัครเข้าทำงานซึ่งตรงกับสาขาประณมศึกษาที่เรียน
ท่านให้เขียนชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ไว้

วันรุ่งขึ้นก็ได้ทราบข่าวดี
อาจารย์ท่านหนึ่งขอลาศึกษาต่อ
จึงเป็นจังหวะที่ดีสำหรับทั้ง 2 ฝ่าย
ฉันได้รับสิ่งที่ดีงามจากท่านถึง 2 ครั้ง
ลิ่งที่ชีวิตของฉันได้รับตั้งปาฏิหาริย์!
อภิคุณปการที่หวานและฉันได้รับ
คือแรงใจสำคัญต่อชีวิตในเวลาต่อมา
ความรักในงานและความสุขจากการทำงาน
ฉันรู้สึกว่าตนเองโชคดีมาก
ตลอดเวลาหนึ่งปีไม่เคยเชิงหรือเบื่อหน่ายกับงานเลย
เด็กแต่ละคนแต่ละปีก็แตกต่างกันไป
กิจกรรมและการสอนก็ปรับอยู่เสมอ
ฉันจึงมีความสุขกับการสอนเด็กอย่างมาก

ต่อมาเมื่อต้องเปลี่ยนหน้าที่ไปสอนในระดับอุดมศึกษา
ระยะแรกคิดถึงความสุขเก่า ๆ และไม่สนุกกับการสอนเลย
ในที่สุดก็สร้าง “ฉันทะ” ในการสอนได้และสนุกกับงานสอนทุกระดับ
เช่นว่าเป็นเพรารามพื้นฐานมาจากความสุขเดิมนั่นเอง
แม้เกณฑ์อาชญากรรมแล้วก็ยังมีความสุขกับงานเสมอ
หากเลือกได้ขอเกิดเป็นครูอีกจนกว่าจะหลุดพ้น.....

ส่วนหวานก็มีสำนักต่อส่วนรวมและมีความรับผิดชอบสูงมาก
ปัจจุบันทำงานที่ประเทศแคนาดา
ก็ได้รับเลือกเป็นบุคคลดีเด่นของหน่วยงาน
ที่กล่าวมาเป็นเสี้ยวหนึ่งของชีวิตทั้งอาชีวะและหวาน
ที่มีจุดเริ่มต้นที่ดีงามจากโรงเรียนประถมสาธิต
มีจุดเริ่มต้นมาจากการความเมตตาของท่านอาจารย์ไฟเราะ
นีคือมุ่งหนึ่งของความดีงามของท่าน
แม้ท่านจากไปแล้ว.....ทุกอย่างยังคงจำชัดอยู่ในความทรงจำ
ฉันจะระลึกถึงและอุทิษส่วนกุศลแด่ท่านอาจารย์ไฟเราะเสมอ

ภาพในอดีต

